

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Dogmatica conclusio ab oppositionibus vindicata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

quemadmodum, si vt antecederet ad suæ voluntatis in actu primo indifferentis determinatione Deus potuit loco volitionis liberæ, quam primo concepit, primo etiam non ipsam conciperet; sed aduersam, nihil bonitatis, aut perfectionis, siue physice, siue moralis minus Deus haberet, quam prima illa libera voluntate à se de facto concepta habuit. Hæc oppositio-
num contra legitimam illationis & rationis primæ, & tertie à nostro Vasquez & aliis Doctoribus excogitata summa est: & quibus Docti Recentiores, & acuti malis subtilitatibus, vel subtilibus occurrunt: & supponere quidem omnes debemus nihil bonitatis generis alterius ex liberis Dei affectibus accrescere, vt alterius ex aduersis voluntatibus, ex quocunque honesto motu sit, eligendi liberam Deo, & indifferentem in actu primo relinquamus potestatem: siue, quia nihil Deo intrinsicum decreti diuini libertas addat, iuxta eius libertatem extrinsecus solum constitutum sententiam, siue adæquate decreti libertas Deo intrinseca sit: de quo questione 6.

1. Quo supposito, ad eorum rationum, & illationem legitimam, & Patrum ita inferentium authoritatem tuendam reddenda ratio restat, ob quam ex præhabita volitione ea potestas in actu primo ad ipsam, vel aduersam ita ligetur, vt non possit non solum pro tunc, sed postea, & aduersam eligere, primamque respicere; cum in alterutro de se se considerata, & in specie electione, vel conseruente omissione aduersa, quidquam Deo bonitatis accrescat, vel decrescat perfectionis: est autem data à nobis proxime dum eorum rationum vim, & pondus explicamus: etenim rebus abstractis integris ante vllam determinationem diuinæ voluntatis, ex omniuersa, & honestate se determinare Deum posse, atque affectum, erga propositum obiectum primo concipere bene componitur; at primo conceptu affectu per aduersi electionem postea habitam abstinere non, nisi per voluntatis, mentisque inconstantiæ, & vitiæ, atque præcedentis ignorantie argumentum fieri potest: æquis enim propositum mutat, nihil vrgentius, & melius: aut iucundius, eo quod primo elegit, non denuo recognoscens, quod antea in electione prima non prænouerat, ni turpiter, & in honeste inconstans animo sit, ipsaque sua mobilitate, & mutatione gaudeat?

6. Cum ergo alteruter effectus, æquè bonus, immo summe bonus physice, & moraliter in Deo sit, neque in extrinseco alterutro affectu obiecto, & motu quidquam denuo appareat, quod pro priori ad primo conceptum Deo non innouerit (ni cum ea ignoratia, & imprudenti deliberatione primo elegisse fateamur) & sola voluntatis inconstancia vitiosa, Deo alienissima, à primi affectus electione abstinere postmodum poterit: quod Deo, & moraliter, & physice repugnat vt diximus. Atque hac ratione non tres solum veritatis huius demonstrationes, verum & quarta alia Aristotelica, & Patrum postremo loco notata certamine primo, à numero quinto ad septimo inclusue expeditur, & claret. Quintam aliam à Patribus etiam ex æternitate Dei petitam possemus pro eadem veritate subiungere: eam tamen in quarto certamine consulto reseruo: quia liberi decreti diuini secundum se temporaneam à sui negatione in sua existentia inceptiorem, vel ab hac in sui negatione desincentem (de quibus eo certamine agendum) impossibilem directe demonstrat: est inde, & impossibilitas defectus voluntatis liberæ Dei per aduersæ successum tempore posteritatem (de quo nunc) vltius demonstratur: solum ergo opposita restant contra hanc impossibilitatem æquenda.

CERTAMEN III.

Dogmatica conclusio ab oppositio-
nibus vindicata.

1. Prima oppositio est: est à se Deus, præ animi leuitate (vt demonstrationes factæ ostendunt) liberam voluntatem non mutet in aduersam; debere tamen illam mutare pro mutatione status, & moriui à nobis ipsi oblati. Alioqui nunc Deum odio habere D. Petrum, atque in æternum odio ipsum habendum (est re late ad tempus negationis, ratione cuius respectus ad statum diuersi temporis ad quod Dei odium refertur hoc cum voluntate amicitie & affectuosæ complacentiæ Dei, quo illum ex tempore quo per penitentiam respicit, pro eo, & reliquis durationibus successuræ æternitatis prosequitur, prosequiturque ex æternitate, ac æternum prosequitur est physice non repugnet) consequentia euidens est: est odio adhuc insisteret in eum, qui pristinam iniuriam nobis illatam satisfactione, & inimicitiam amore summo, & gratissimis obsequiis soluit, etiam apud homines prauos, nedum apud summe bonum Deum, iniquum, impiumque est.

2. Qui item illud Ezechiel. 18. *Omnium iniquitatum eius non recordabor amplius*: & illud Ioan. 15. *iam non dicam vos seruos, sed amicos*: cum actu ita nostrarum iniquitatum, ac seruitutis peccati nostre elapsi temporis recordetur, ac æternæ recordatur sit, vt tota æternitate eius in nos eo tempore & statu spectatos in odio perferret, sitque perliturus? quo insuper satisfactio, & reconciliatio nostra de præteritis Dei offensis tendunt, nisi, vt odio ob illas deposito amicitia in Deo, sicuti in hominibus euenit, succedat, non, vt odio nostri, est pro alio tempore spectatos, amicitia erga nos pro posteriori satisfactio-
nis, & conseruionis tempore spectatos, coniungatur? ubi culpæ antea vera adeo remissio Dei, & condonatio, quæ de antea commissis solummodo à nobis penitentia, & conseruione tentari, adeoque ex fidelitate suæ promissionis, vel ex gratia esse potest? siquidem in Dei odio (non secus ac de venere altercabant.) *Manet alia mente repositum iudicium Paridis (præterque iniuria forma)*. Hæc adeo dure sonant, vt noster Arriaga citata sect. 1. n. 7. *Obiectioni ergo difficultatem inexplicabilem de actu diuinorum libertate afferat tangi, vt nemo, si ab ea solutionibus ab ipso subiiciendis quoad eorum actum simultaneam permanentiam (quæ sola tangitur) non satis emolliantur, ingenuitati, & præmissæ humilitatis professione det veniam: & tamen permanentiam à num. 8. multis Catholicis, & Doctis discursibus emollire contendit vltique ad numerum 10. cuius tamen fine eadem ingenuitate, & modestia ab alio meliora libenter se auditurum concludit.*

3. Verum ex iis, quæ suis responsis attigit, eorumque contra hanc veritatem inferuntur, absurditas, & dissoluantia satis temperatur: etenim nec peccatorum remissionem pro tempore, quo extiterunt, quare, nec redire in Dei amicitiam, & odij in nos pro eo tempore penitentia conseruione, & precibus contendimus; cum ad præteritum nulla potentia, ac non stolidus conatus dari possit, vt non fuisse fiat: quare, neque id ab offensa, & insensu homine obsequiis nostris tentamus: id ergo solum à nobis tentari adeoque effici misericorditer potest, vt vltius peccatum habitualiter non persistat in nobis, sed remittatur, & pereat: quod Dei gratia habituali contritione, quam illa necessario consequitur, à Deo præstat de facto, atque vt alij volunt per metam extrinsecam Dei voluntatem, & condonationem præstari ab eo absolute potest: inde (quod consequens est) ne Dei odium in nos, quo pro statu, & tempore toto illo peccatorum in nos ferebatur non fuerit, sed ne ad nos pro vltiori tempore extendatur: id quod plane à Deo obtineretur æquè deinceps in nos beneficio, ac si nos non oderis, nec peccassemus; sed eius amicitia in nos, & amor pro sequenti tempore seruetur: qui solus sensus est loci

loci Ezechielis, & recitati alterius, in quibus nota: (quod hunc Doctorem, & reliquos fere haecenus latuit, saltem explicite, Deum nihil nobis reuelare posse, nisi idiomatice, & verbis nostris, ac proinde verbis propositionum reuelatarum, quae tempus nostrum concernunt, vt tom. 1. controu. 1. de Dei immutabilitate agens ostendi; nec semel solum controu. 2. vnde illud non recordabor: non dicam vos seruis tempus nostrum futurum significat, non Dei aeternitatem cum qua Deus, & in qua de omni tempore Deus iudicat, odiumque peccatorum, & amorem, pro alio tempore resipiscitiam coniungit.

4. Cum autem tempus resipiscitiae, & iustitiae nostris propositionibus, & verborum copulis concernitur, verae ex solum propositiones erunt, quae Dei in nos amicitiam praedicant, fallaeque in nos eius odium: siquidem pro tempore importato per copulam nostrorum verborum odio nos minime habet Deus, sed dulcissimo, ac tenerissimo amore amicos & filios illo ipso amore, & affectu suo adoptatos prosequitur: vnde haec propositio: *Deus nunc odio habet Sanctum Petrum*, error blasphemus est, qui nunquam ex permanentia aeternitate Dei odij D. Petri pro statu, & tempore negationis inferitur, vt inferri timet, & reuelari Sancto Petro de Dei in ipsum affectibus sciscitanti a Deo posse Ariaga supponit §. *Pro hoc* circa num. 6. quia propositionum nostrarum, quibus solis reuelare aliquid Deus potest, significatum per earum verba tempus non animaduertit: Deus autem tota aeternitate sua, quae omnia tempora explet, & ambit, cognoscit pro tempore negationis Petrum odio habere, ac simul ex parte subiecti pro, & a tempore resipiscitiae Petri & tota aeternitate successura illum ex sua, & per suam aeternitatem, ardentissime amare (quod Petro ad summam felicitatem satis superque est) quia aeternitate sua, & iudicat, & affectus concipit suos Deus. Nos autem non illa, sed cum tempore nostro iudicamus: quare iuxta statum, quem res in tempore, per iudiciorum nostrorum, & propositionum copulam verbi importato, & significato verae erunt, si statui pro eo tempore rerum, de quibus iudicamus, iudicia, & propositiones conformetur: fallae vero si pro eo tempore ab statu rerum discordent.

5. Atque hinc pleraque alia affinia, quae a ratione opponi possent simul, ac opponantur, euanescent, vt ea singulatim recensere adhuc opus non sit: insuper duobus scripturae locis memoratis numero 7. in terminis satisfecimus. Restant vero loca alia diluenda, quibus Deo propositi, & facti etiam a se penitentia, & retractatio tribuitur Genes. 1. *Penitet me scisse hominem*; Hierem. 18. *Si penitentiam egerit, agam*, & ego penitentiam super malo, quod cogitavi, &c. Psalm. 105. *Penituit enim secundum multitudinem miserationum suarum*; quam locutionem sequutus Ambrosius 2. in Luc. ad id primi capitis: *Zacharias repletus est Spiritu Sancto, ait: Nunc Dominus mutare sententiam: si tu noueris mutare delictum*; & Author Hypognost. lib. 6. fine: *Diuina erit potentia iudicium in nobis debitorum mutare damnationis*, & gratiam praedestinationis indebitam praerogare: Verum haec hominibus humano more de operum Deo faciendorum mutatione dicuntur: quae hominibus non, nisi propositi, & decreti mutatione contingit. Recte enim Gregor. 20. Moral. cap. 23. med. *Penitere dicitur quia rem mutet, consilium non mutet*: in quam interpretationem luculentissime Damascenus Dialogo contra Manichaeos vers. fin. Theodoret. quest. 50. in Genes. Augustin. 1. 5. de ciuit. cap. 2. 5. Proclus, & Method. apud Epiphanium haeresi 64. vers. med. Tertullian. 2. aduers. Marcionem capite 23. & 24. Moyses Barceph. parte tertia, comment. de parad. capite 2. S. Thom. citat. art. 7. ad 1. & 2.

6. Opponi etiam pleraque alia scripturae loca solent: quibus Deus supplicium absolute futurum, & abique ulla conditione praedixit, ac proinde absolutum omnino de eo intelligendo habuisse fatendum est. ne Deum mendacem fateamur. Cum autem illud absolute exequutus non fuerit propositum mutasse, & a primo concepto decreto destituisse fatendum erit. Plurimum exemplo sunt Isaia 38. *Dispone domus tua, quia morietur, & non uiues*. Iona 3. *Adhuc quadraginta dies & Ninive subuertetur*. Quorum neutrum sed opposita euenire: sed (vt mittam in eo loco Iona voce illa adhuc conditionem forte im-

bibi penitentiae non adae intra terminos 40. dierum ad eam agendam eo loci praescriptum pro eis, & similiter imbibant) ea omnia, quae absolute in scripturis supplicia, quidve aliud sonant, quod absolute non euenit conditionem ex natura rei imbibant habere; vt in plebisque absolute sonantibus contractibus, promissionibusque humanis vlti venit, quia ea omnia ex vi causarum inferiorum, & naturalium morbi v. g. & demeritorum fore praedicuntur, & vere sicut vere Philosophus de quatruidano Lazaro absolute diceret: *non est resurrexerunt*, quae tamen absolute veritas supernaturalis gratiae, & misericordiae Dei effectum oppositum absolute ulla decreti diuini in aduersum minime excludit: cum illud iuxta inferiorum causarum exigentiam, ac in Dei gratia supernaturalis, & misericordia inueniat, solummodo fuerit: vt docet August. 6. de Genesi ad lit. capite 17. S. Thom. vbi proxime ad 2. & 2. 2. quest. 171. art. 6. ad 2. quest. 174. art. 1. corp. quest. 12. de verit. articulo 10. ad 7. Alia quae ex libertate arbitrij Dei per totam aeternitatem obici poterant, quoad libertatem contrarietatis, disiecta iam sunt ex dictis certamine secundo, a numero tertio, qua vero ad libertatem contradictionis attinet, quam immediatus impugnant, & directius impossibilitatem incipiendi, deinde in tempore volitionis liberae diuinae opportunis cert. 4. opponuntur, ac diluuntur.

CERTAMEN IV.

Libera Dei volitio pure incipere desinere in tempore, adhuc est pura contradictionis libertate, minime potest.

1. Hoc aliud mutationis, & mutabilitatis est genus, quod pro dogmatica diuinorum decretorum absolute immutabilitate atque extensione eorum per totam aeternitatem statuenda examinandum, ab eisque illegandum questionis praefatione mouebimus. Hoc enim immutabilitatis diuinae voluntatis, & decretorum eius (a puro non esse illorum ex aeternitate ad esse ipsorum in tempore, vel ab esse eorum ex aeternitate ad eundem non esse purum in tempore) genus scripturae loca, quae absolutam Dei quoad affectus voluntatis suae immutabilitatem certam. 1. numero 1. & 2. immo & quae absolutam Dei immutabilitatem docent, quia absolute, immo & quoad Dei substantiam deficeret, si quoad affectus posset Deus mutari, faciunt etiam plura ex testimoniis Patrum datis certam. 1. & demonstrationes ex ipsis de promptae, & expensae pro immutabilitate a positua in positum voluntatem aduersum. Prima: quia, vt ab aeterno decerneret rationes & motus omnia Deo obuersabantur, ni cum admittamus ignarum, atque alterum extremum contradictionis volendi, aut non volendi idem ipsum obiectum elegisse: nam ab aeterno vel voluit, vel non voluit in actu secundo: ergo a negatione volitionis ab aeterno electa ex omnium consideratione est sola animi leuitate, & voluntatis violata inconstancia transire in tempore ad volitionem vel a volitione aeterna in temporariam eius puram omissionem. Secundo inde inferretur ex alterutra mutatione ab omissione pura ad volitionem obiecti eiusdem omnino, vel e contra, Dei mutabilitas quoad substantiam, vt ostendimus ratione tertia certamine 2. numero 3. & 4. etiam explicata ibidem a num. 4. ad 6. ex eo principio communis: quod libera Dei volitio nihil intrinsecae perfectionis Deo addatur, vt ad finem numeri illius quati diximus.

2. Demus pauca Patrum testimonia pro conclusione praesenti Augustin. 12. de ciuit. capite 17. post medium. *Nobis autem fas non est credere aliter Deum agere, cum vocat, aliter cum operatur: quia nec affici dicendum est, tanquam in eius natura sit, aliquid, quod ante non fuerit: Patitur quippe, qui afficitur, & mutabile est ante, quod*